

Za poduk in kratek čas.

Turki pa bratje naši jugoslavjanski.

Ogija kupček in pepela
Je samo na mestu še;
Kar imel sem, vse je vzela
Zlobna turška roka, vse!
Boris Miran.

VI. Čeravno so sedanji Bolgari vsled dolgega robstva prišli ob ves naroden ponos in zavest, čeravno so postali jako miruljubni in precej plašni ljudje, so vendar večkrat že skušali strahoviti jarem zlomiti in otrestiti, pa do sedaj še vselej zastoj. Večje vstaje bile so l. 1821., 1828., 1836., 1841., 1857 in 1867, ko je turška vlada med Bolgare naselila 1 milijon divjih Črkesov. Tudi letos so se meseca maja vzdignoli. Ali ker jim Srbi niso mogli tako hitro, kakor so želeli, priti na pomoč, so strahovito trpeli in še trpijo tako, da se je ves omikan svet zavzel nad turškim trinoštvom. Vsa Evropa, zlasti pa mogočni Rus, zahteva čedalje bolj glasno in odločno, da se morajo Bolgari siloma iztrgati turškim divjakom. Srbi bodo tedaj do zlate svobode dospeli po svojem junaštvu, a Bolgari po svojem — mučeništvu!

Od ubogih Bolgarov ne smemo obrniti proč očesa brez konečnega pogleda na njihovo sedanje trpljenje. Tlačeni narod se je meseca maja vzdignol na tisoče okoli balkanskih planin zoper turško nasilstvo zanašaje se, da prične brž srbsko-turška vojska. To zanašanje bilo je krivo. Srbski kanoni so začeli še le dva meseca poznej grometi in med tem je Bolgarija pod turškim mečem postala neizmerno veliko — mrtvišče. Male čete bolgarskih vstašev so turški vojaki brž pobili, čeravno so se Bolgari hrabro branili. Pri Panjurištu se je 1500 Bolgarov, ki so imeli samo 4 velike in 11 malih lesenih kanonov, bojevalo 14 dni zoper 10.000 Turkov, ki so iz pušek ostroguš (Hinterlader) in iz Kruppovih kanonov sipali krogle in ogenj na vstaše. Naposled so se Bolgari morali razkropiti, a na bojišču je obležalo 1700 Turkov. Vstane bil je od Turkov pobit, a sedaj so ti začeli grozno maščevanje in kljanje — nedolžnih ljudi. Turška vlada je orožala vse mohamedansko prebivalstvo in ga spustila na uboge, neorožane Bolgare. Turki, Čerkesi, Tartari, Arnauti, Čigani, grški tolovaji, mlađo in staro, redna in neredna vojna, vse je plačalo na bolgarske vesi in mesta, kakor sestradani volkovi na nesrečne ovce. Više 120.000 ljudi so poklali, več tisoč vesnic požgali. Nek popotnik in dopisovalec lista „Politik“ v Pragi poroča: „popolnem in natančno še se vse grozovitosti popisati ne dajo. Po vsej širokej in dolgej Bolgariji se razsaja, ne divje, ne zverinsko, ampak satansko. V okolici mest Trojan, Sevljijeva, Grabove je vse črno ptic roparic, ki žrejo meso bolgarskih mrličev. Z bolgarskimi ženami in dekleti delajo, da človeka gujusa, groze in srditosti srce trepeče. Zaostali so popolnem siromaki. Brez ugovora smem potrditi, da so tur-

ške družali Bolgarom uropale in odgnale vso živino; setve na njivah so segnjile, biše so Turki požgali; kaj bodo ljudje na zimo začeli, ako od nikod pomoči ne dobijo, to le pomisliti je grozno. Turška vojska, ki je vdrla proti Srbiji, že sedaj čuti nasledke groznega razsajanja, ker ne more iz opustošene dežele nobenega živeža dobiti in zato že močno stradanje trpi; na zimo preti strahovit glad vsej Bolgariji!

Prve dni meseca julija je srbski general Črnaev res globoko v Bolgarijo prodril, a tedaj je bilo že prepozno. Bolgari niso več imeli tistega poguma, ki bi zamogel Srbe zdatno podpirati. Črnaev je hotel 50.000 pušek razdeliti, pa razvidel je, da bi bilo vse zastoj. Mnogo Bolgarov še žive dni ni imelo puške v roki. Turki jim že 500 let ne pripuščajo orožje nositi. Pri srbski vojski je bila bolgarska legija 5000 mož, ki pa je v bitki pri Tresibabi pred Knjaževcem bila popolnem uničena. Bolgarski vojvoda Rista Makedonski, bogat trgovec, ki je na lastne stroške orožal 350 Bolgarov, je tamkaj storil junaško smrt. Stari Bolgar Iljo je pri Aleksinacu dobil smrtno rano. Sedaj zbirajo novo bolgarsko legijo 3 ruski oficirji, sinovi bogarskih na Rusko izselivših se starišev: obristi Kišeljski, Kozjakov in Žega. V Balkanu zapoveduje še edini bolgarski vstaš Boljev in ima kakih 3000 vstašev okoli sebe, ker se Turki v 4 do 5000 črevljev visoke planine ne upaja, prav za prav pa sedaj ne utegnejo.

Bolgarija je v 3 mesecih neizmerno trpela. Prestala je grozovitosti, ki presegajo vso mero in domišljijo. Celo angleški nekdanji minister Gladstone piše, da ni v celej Evropi nikder zločinca, v celej Ameriki ni divjaka, kojemu se nebi Bolgari v srce zasmilili, kedar zasliši, kar so od Turkov pretrpeli. Toda kri bolgarskih mučnikov ni zastoj prelita. Iz krvave setve že kljijo mladike bližnje svobode. Rusi in Nemci in Lahi in velik del Angležev tirja, da se Bolgarija izpolni iz turških rok. (Nastavek prih.)

Smešničar 38. Sosedinja meserica nagovori gospoda fajmoštra kazaje na svojega gletnega fantiča, ki se ravno z nekim drugim paglavcem ravsa: častivredni! glejte mojega Francelna, to Vam je dečko! uže v keglati, kartati in prekljinjati, kakor kak husar. Fajmošter sedaj poprašajo ženo: ali zna fantič tudi kaj moliti? Meserica pa jim odgovori: ne, moliti še nič vé, za molitev je še vendarle — premajhen in premlad.

Razne stvari.

(Banka „Slovenija“) ima v četrtek 28. sept. izvanredni občni zbor delničarjev, ki naj do 21. sept. pri bankini blagajnici vložijo svoje delnice. Načrt: 1. poročilo o likvidaciji; 2. potrjenje doplačila 15 %; 3. volitev likvidatorjevih namestnikov,